

Kansalliskirjaston keskitetyt kirjastoverkkopalvelut – nykytila ja tulevaisuudennäkymiä

Korkeakoulukirjastojen johtajien neuvottelupäivät
10.2.2009

Kristiina Hormia-Poutanen

Korkeakouluverkon muutokset - Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalvelut

- Rahoitus
 - Hankerahoituksen päättyminen (yo 2010, amk 2014)
 - Korkeakoulut rahoittavat oman kirjastonsa perustoiminnan
 - Tutkimusinfrastruktuurirahoitus
 - Kirjastoverkon yhteiset hankkeet – Kansalliskirjaston tulosneuvottelu
- Korkeakouluverkon tiivistyminen, suuremmat yksikkökoot
- Tuottavuusohjelma
- Profiloituminen

Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalvelut

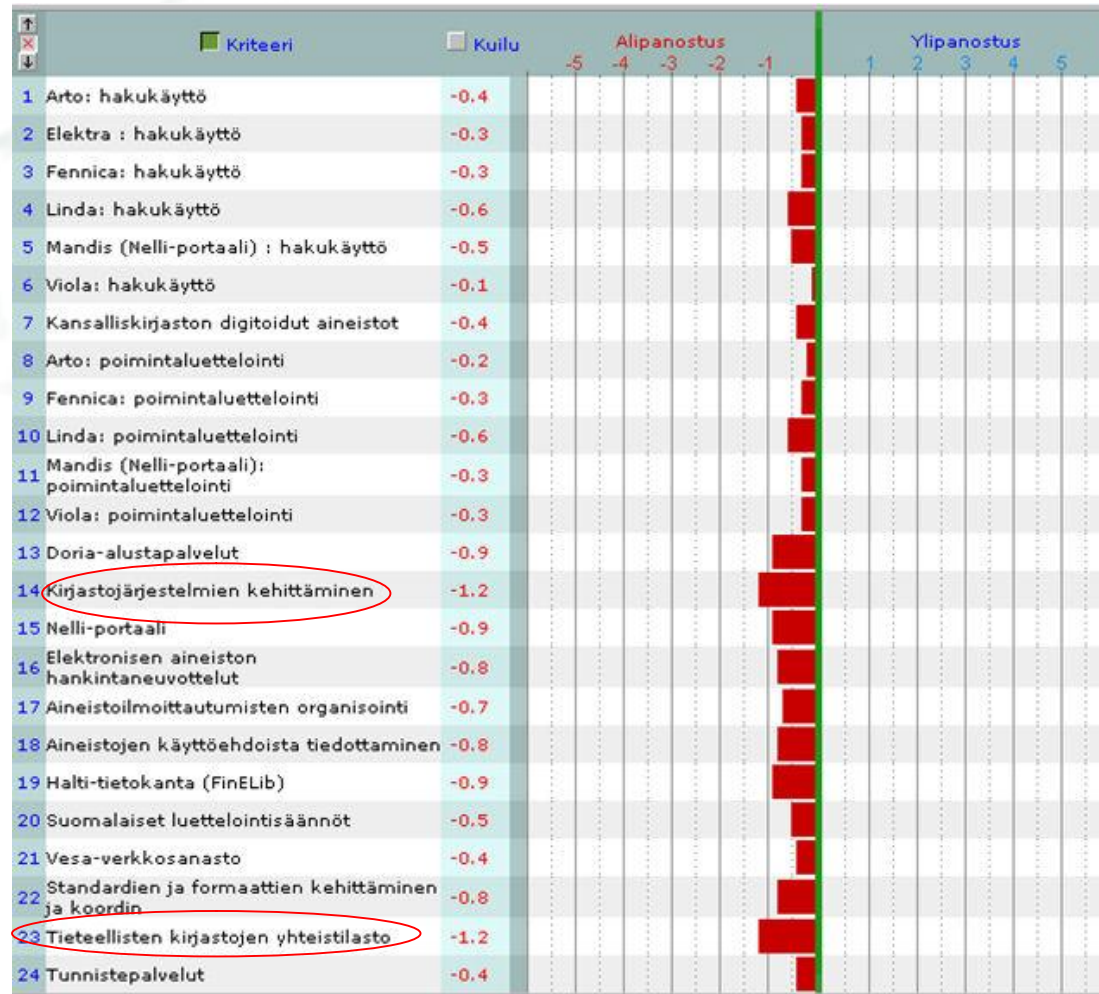
- Toimialalaaajennus 2006
 - Palvelujen jatkuva kehittäminen
 - Isot kehittämishankkeet
 - MARC 21
 - Kaukopalveluohjelmiston valinta
 - Kirjastokonsortioiden uusi palvelinratkaisu 2013?
- Järjestelmäarkkitehtuurin kehittäminen 2008-2013
 - Asiakkaan tarpeet
 - asiakasliittymä
 - Prosessien tehokkuus
 - MARC 21
 - Uusi Linda
 - Valmistautuminen uuden kirjastojärjestelmän valintaan
 - Tutkimuksen julkaisujärjetelmät, tutkimustieto
 - KK:n ja kirjastojen rooli?

Kansalliset kirjastoverkkopalvelut 2006-

- Kansallisten tietokantojen kehittäminen ja ylläpito
- Verkkoaineiston hankintapalvelu, FinELib
- Digitaalisen kirjaston ohjelmistopalvelut
- Informaatioalan standardipalvelut
- Vaikuttavuuden arviointi
 - Tieteellisten kirjastojen yhteistilastopalvelut, KITTT
 - Kyselyt

Asiakaskysely Kansallisista kirjastoverkkopalveluista 2008

Kuiluanalyysi, kaikki sektorit

Tunnuslukuja

TUNNUSLUKU	AMK	YO	
FinELib- artikkelilataukset	+ 46%	+ 31%	vaikuttavuus
FinELibin osuus verkkoaineiston hankinnasta (€)/ KITT	58%	81%	tehokkuus
Poimintaluettelointi uutuusluetteloinnista	63,7%	82,5%	

FinELib on olemassa oleva tutkimuksen infrastruktuuri

Kirjastokonsortioiden yhteinen palvelinratkaisu

Korkeakoulujen tärkeimmiksi katsomat e-aineistohankinnan kehittämisalueet

YO

- Osa-organisaatio: tiedekunnat (45 pistettä)
- Yli organisaatorajojen toimivat tutkimusryhmät (38 pistettä)
- Yhteiset kirjastot / kirjastolaitokset (28 pistettä)
- Osa-organisaatio: kampukset (23 pistettä)
- Yli organisaatorajojen tapahtuva opetus (22 pistettä)
- Osa-organisaatio: schoolit (18 pistettä)
- Aikuiskoulutus (muut kuin avoin yo ja avoin amk)/ Täydennyskoulutus (16 pistettä)

AMK

1. Osa-organisaatio: koulutusala (76 pistettä)
2. Aikuiskoulutus (muut kuin avoin yo ja avoin amk)/Täydennyskoulutus (39 pistettä)
SEKÄ Yhteiset kirjastot / kirjastolaitokset (39 pistettä)
3. Yli organisaatorajojen tapahtuva opetus (33 pistettä)
4. Tietopalvelu yrityksille (23 pistettä)
5. Toinen aste kokonaisuudessaan (ml lukiot, ammattiopistot) (21 pistettä)
6. Keskussairaalat (muut kuin yliopistolliset sairaalat) (18 pistettä)

FinELib muuttuvassa korkeakoulukentässä

- **Käyttäjien tunnistus ja auktorisointi** (IP ja Shibboleth)
 - Ratkaisut korkeakoulutasolla
 - Edellyttää korkeakoulujen tietohallinnon työpanosta
 - Edellyttää korkeakoulujen yhteisiä päätöksiä käyttäjäryhmistä
- **Käyttäjämäärät**
 - Luotettavat lähteet (tällä hetkellä KOTA, AMK-KOTA)
- Lisensiointiprosessin työvälineiden kehittäminen
 - Halti-tietokanta
 - FinELib -palveluyksikkö
- Prosessin kehittäminen
 - Osa räätälöinnistä kirjastoille
- Henkilöresursointi – **Maksullinen palvelutoiminta**
 - Räätälöinti lisää asiantuntijatyön määrää palveluyksikössä ja paikallisella tasolla
 - Työnjaosta sopiminen (mitä keskitetysti, mitä hajautetusti)

Kustannukset

- Keskitetyt kirjastoverkkopalvelut, 5,4 milj. € (2009)
 - Yliopistot 3,5 milj.€
 - Amk:t 1,1 milj.€
 - Yleiset kirjastot 0,8 milj.€
- Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen palveluvalikoima +/- samanlainen
- Yleiset kirjastot – palveluvalikoima suppeampi

Digitaalisen kirjaston kehittäminen

1. Asiakasliittymä (2008-2011)
 - Tehokkaat, tarkoituksenmukaiset **verkkopalvelut tiedontarvitsijoille (KDK)**
2. PAS (2008-2010)
 - Digitaalisen aineiston **pitkäaikaissäilytys (KDK)**
3. Kansallinen yhteisluettelo (2009-)
 - Kuvailuprosessin tehostaminen, laadun parantaminen, kuvailutiedon uudelleenkäyttö; **back office toiminnan tehostaminen**
4. Tutkimuksen julkaisujärjestelmät
 - OA-hanke 2009-2010 (OPM hanke), Kansallinen julkaisutietokanta 2011?
 - Tutkimuksen arviointi, näkyvyys
5. Perusaineistot (RAKE-esitys)
 - Kilpailukykyisen tutkimuksen edellyttämät aineistot
 - Kansalaisen perustietopaketti

Digitaalisen kirjaston kehittäminen - kustannukset

	2010	2011	2012	2013
KDK/ Asiakasliittymä	1 500 000	1 400 000	675 000	675 000
Kansallinen yhteisluettelo (sis. kansalaiskäyttö)	400 000	400 000	300 000	300 000
Tutkimuksen julkaisujärjestelmi en koordinointi ja DSPACE- kehittämiskeskus	100 000	100 000	100 000	100 000
Tutkimuksen kilpailukykyä tukevat tietoaineistot Kansalaisen perustietopaketti (FinELib)	6 125 000	6 125 000	6 125 000	6 125 000
Yhteensä	8 125 000	8 025 000	7 200 000	7 200 000

Mahdollisuuksia

- Tarkoituksenmukainen työnjako kansallisella tasolla nykyisissä ja uusissa palveluissa
- Kirjastoverkon yhteisten palveluiden rahoitusratkaisut Kansalliskirjaston tulosneuvottelujen kautta
- Järjestelmäarkkitehtuurin muutos
 - Asiakaslähtöisyys
 - Toimintatapojen tarkistus
 - Tehokkuus
- Osaamisen jakaminen ja kehittäminen

Ajankohtaista

Ajankohtaista

- Aleph-Linda tietokanta
 - Tietokannan rakentaminen 8-12/2008
 - Uuden tietokannan pilotointi (Kuopio, Joensuu) 8-12.12.2008
 - Tietokannan avaus 19.12.2008
 - Tietokanta on toiminut moitteettomasti
- Ongelmia
 - Poiminta (1/2009)
 - BookWhere (1/2009)
 - Kyriliikka (hieman kesken)
 - WebOpac 11.2.2009
- Tiedotus avaamisen jälkeen - 7.1.2009 alkaen viikoittain
 - Aikataulut
- Palautekysely

Aleph-Linda 2009

- Projektisuunnitelma 2009 ml. viestintä- ja koulutussuunnitelma
- Auktoriteettitietokannan rakentamisen valmistelu (sisältö, toiminnallisuus, kirjastojen tarve, kustannukset, työnkulut)
- Kaukopalveluohjelmiston integrointi yhteisluetteloon
- Fennican integrointi Aleph-Lindaan yhteisluettelotoimintojen osalta
- Linnea2-konsortion tukeminen uuden yhteisluettelon yläpidossa (koulutus, viestintä)
- Neuvottelut (OPM) amk-sektorin ja yleisten kirjastojen liittymisestä yhteisluetteloon

Ajankohtaista

- MARC 21
 - Konversio tehty
 - MARC 21 –formaatin suomennokset: bibliografiset, auktoriteetti- ja varastotietueet
 - Yhteys formaatin ylläpitäjiin (Kongressin kirjasto): mm. suomalaiset kenttäehdotukset, suomalaiset luokituskoodit
 - Uusien indeksien asentaminen kesken 19.2.2009
 - Tietokantojen uudelleen indeksointi 19.2.2009
 - Tietokannat joudutaan pitämään kiinni
- Tiedotus
 - Luetteloijat – OK (?)
 - Systeminhoitajat – ei riittävästi tiedotusta (?)
- Palautekysely

MARC 21 2009

- Koulutukset ja ohjeistukset kirjastoverkolle ja erityisesti Voyager –kirjastoille
- Suomennosten päivittäminen ja ylläpito
- Sovellusohjeiden päivittäminen ja ylläpito
- Jatkuva yhteys formaatin ylläpitäjiin
- Maksullisia täsmäkoulutuksia
- MARC21-Fin -> MARC 21 –konversion suunnittelu ja toteuttaminen
- Osallistuminen yleisten kirjastojen formaatinvaihdokseen